

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Β΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 24 ΜΑΪΟΥ 2003**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

- A.** Γιατί εγώ έχω τόσο μεγάλη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου, ώστε ελπίζω και αν ακόμα συμβαίνει να φέρεται κάποιος άσχημα ή εχθρικά προς εμένα, όταν με ακούσει να μιλώ για τις πράξεις μου, θα αλλάξει γνώμη και θα με θεωρεί πολύ καλύτερο στο εξής. Και έχω την αξίωση, κύριοι βουλευτές, εάν σας αποδείξω τούτο μόνο, ότι δηλαδή διάκειμαι φιλικά προς το παρόν πολίτευμα και ότι είμαι αναγκασμένος να μετέχω στους ίδιους κινδύνους με σας, να μην υπάρξει καμία ωφέλεια σε μένα· αν ωστόσο αποδειχτεί ότι και ως προς τα άλλα έχω ζήσει με μέτρο και πολύ διαφορετικά απ' ό τι πιστεύουν και λένε οι εχθροί μου, σας παρακαλώ) αφ' ενός να επικυρώνετε την εκλογή μου, αφετέρου να νομίζετε ότι αυτοί είναι κακοήθεις.
- B1.** Στη δοκιμασία ο δοκιμαζόμενος έπρεπε να αποδείξει πως κατέχει τις νόμιμες προϋποθέσεις για την άσκηση του λειτουργήματος για το οποίο είχε εκλεγεί και πως ήταν άξιος αυτού του λειτουργήματος. Ο Μαντίθεος από το Θορικό της Ακαμαντίδος φυλής κληρώθηκε βουλευτής και δοκιμάζεται. Εμφανίστηκε όμως κάποιος Αθηναίος που τον κατηγορεί πως υπηρέτησε ιππέας την εποχή των Τριάκοντα, επειδή το όνομα του ήταν γραμμένο στον κατάλογο που είχαν αναγραφεί τα ονόματα όσων υπηρέτησαν ως ιππείς την εποχή των Τριάκοντα. Ο Μαντίθεος στο προοίμιο του λόγου του υπηρετώντας την ευμάθεια ενημερώνει το ακροατήριο για το εναντίον του κατηγορητήριο. Στην παράγραφο 3 και συγκεκριμένα στην πρόθεση παρουσιάζει ο ρήτορας το κατηγορητήριο εναντίον του Μαντίθεου. Σύμφωνα λοιπόν με τα δεδομένα ο Μαντίθεος κατηγορείται πως δεν υπηρέτησε στο ιππικό, δεν βρισκόταν στην πόλη την εποχή των Τριάκοντα τυράννων και δεν μετείχε στο τότε πολίτευμα. Η κατηγορία ότι κάποιος υπηρέτησε ως ιππέας την εποχή των Τριάκοντα ήταν βαριά, γιατί οι Αθηναίοι είχαν πάθος για τη δημοκρατία, υπέφεραν δεινά από τους Τριάκοντα και δεν θεωρούσαν άξιο για κρατικό λειτουργό όποιον δεν διέθετε δημοκρατικό ήθος.
- B2.** Σ' ένα ρητορικό λόγο η πειστικότητα του ρήτορα εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την εικόνα που θα κατορθώσει να προξενήσει στο ακροατήριο. Έτσι μέσω των λόγων του επιδιώκει να προβάλλει το ήθος τόσο το δικό του ως έντιμου ανθρώπου, όσο και των αντιπάλων του μειώνοντας τον ηθικά και εξουδετερώνοντας τα επιχειρήματά τους. Στο προοίμιο του λόγου του ο

Μαντίθεος προβάλλει το ήθος των κατηγορών του με τις ακόλουθες εκφράσεις:

βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπον κακῶς ἐμὲ ποιεῖν:

Έκφραση βεβαιότητας για την πρόθεση της κατηγορίας. Άμεσος στόχος η μείωση των κατηγορών. Χρησιμοποιεί ένα έξυπνο παράδοξο που επαναλαμβάνεται και στον "Υπέρ Ἀδυνάτου" - έμφαση προσδίδουν η τοποθέτηση του "πολλήν" και το υπερβατό "πολλήν χάριν". Η υποθετική πρόταση καθορίζει την προϋπόθεση υπό την οποία θα εξέφραζε την ευγνωμοσύνη του προς τους κατηγορούς, ενώ τους μειώνει ηθικά προβάλλοντας τους ως συκοφάντες. Το "βουλομένοις" δείχνει την πρόθεση των κατηγορών και το "ἐμὲ κακῶς ποιεῖν" το αντικείμενο της πρόθεσης τους.

πολὺν παρὰ τὴν δόξαν καὶ τοὺς λόγους τῶν ἐχθρῶν μου:

Επισημαίνει πως προσωπικοί εχθροί διέδιδαν ψεύδη και κατηγορίες εναντίον του σπιλώνοντας το ήθος του.

τούτους ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι:

Με τη συγκεκριμένη φράση επιδιώκει να μειώσει το ήθος των αντιπάλων του και να εξυψώσει τον εαυτό του.

Το ήθος του ρήτορα παρουσιάζεται με τις εξής εκφράσεις:

ἀδίκως διαβεβλημένοις

Πρώτη εικόνα αυτοπεποίθησης του ρήτορα. Ο ρήτορας κατατάσσοντας τον εαυτό του στους "ἀδίκως διαβεβλημένους" προκαλεί τη συμπάθεια των δικαστών.

οὕτω σφόδρα ἐμαντῷ πιστεύω:

Εκφράζεται με τρόπο αλαζονικό η αυτοπεποίθηση του Μαντίθεου και η ελπίδα του ότι θα μεταστρέψει την εις βάρος του δυσμενή εντύπωση → προσπάθεια προΐδεασμού - δημιουργεί εύλογο ενδιαφέρον. Εμφαντικά το "ἐγώ" και το "σφόδρα" που ενισχύει το "πιστεύω" ενώ το "οὕτω" ενισχύει το "σφόδρα" καθώς και τα πολλά μακρόχρονα "ω". Τα απαρέμφατα "μεταμελήσιν - ἡγήσασθαι" εκφράζουν το περιεχόμενο των προσδοκιών/σχήμα υπερβατό. Η παραχωρητική και χρονικοῦποθετική πρόταση δηλώνουν τις προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση των προσδοκιών.

Παρήρηση "λ" στο "πολύ βελτίω" → ενισχύει ενδιαφέρον.

εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι:

Τα δημοκρατικά φρονήματα και οι αγώνες για τη δημοκρατία έπαιζαν καθοριστικό ρόλο για τη δοκιμασία των αρχόντων. Απαραίτητη προϋπόθεση και το χρηστό ήθος. Ο Μαντίθεος ζητά την επικύρωση της εκλογής του μόνο εφόσον αποδείξει ότι πληροί όλες τις προϋποθέσεις.

Υπερβατό "ἄξιῶ.../ μηδέν...πλέον...εἶναι" - εντυπωσιακή αντίθεση "ἐμέ δοκιμάζειν / τούτους ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι εἶναι". Οι υποθετικές προτάσεις αποτελούν την προϋπόθεση για την ικανοποίηση της παράκλησης.

μετρίως βεβιωκώς: Ιδανικό τρόπον σκέψης και ζωής των αρχαίων ήταν το μέτρο. Η αποφυγή καθετί ακραίου - το "μηδέν ἄγαν", απαίτηση ιδίως προς τους ευκατάστατους και πιο προικισμένους, ώστε να αποφεύγεται η περιθωριοποίηση των λιγότερο χαρισματικών. Η αναφορά στη διαβίωση με μέτρο ενισχύει την εικόνα του έντιμου και αξιοπρεπή Μαντίθεου. Αξίζει να επισημανθεί η κλιμάκωση των ρηματικών τύπων ἡγοῦμαι, σφόδρα πιστεύω, ἄξιῶ, δεομαι που συμβάλλει στον ψυχικό επηρεασμό των ακροατών.

B3. σελ 12: Εκείνος... κουράζει» Ενδείκνυται να αναφερθεί και το τμήμα «Πράγματι ο Γοργίας... κριτική»

B4. συνείδηση → συνήδη
 ἡγεμόνας → ἡγοῦμαι
 διάβολος → διαβεβλημένοις
 ευτυχία → τυγχάνει
 βίος → βεβιωκώς

Γ1. Κατά τη διάρκεια αυτών στη Σικελία οι Λεοντίνοι, οι οποίοι ήταν άποικοι τών Χαλκιδέων, συγγενείς όμως των Αθηναίων, έτυχε να πολεμούνται (πολεμούνταν κατά τύχη) από τους Συρακοσίους. Επειδή πιέζονταν όμως από τον πόλεμο και εξαιτίας της υπεροχής των Συρακοσίων κινδυνεύοντας να κυριευθούν ολοκληρωτικά έστειλαν πρεσβευτές στην Αθήνα έχοντας την αξίωση να βοηθήσουν οι δημοκρατικοί όσο το δυνατόν πιο γρήγορα και να λυτρώσουν την πόλη τους από τους κινδύνους. Αρχιπρεσβευτής δε των απεσταλμένων ήταν ο Γοργίας ο ρήτορας, ο οποίος υπερείχε πολύ στην ικανότητα του λόγου απ' όλους τους ομοίους του. Αυτός και πρώτος βρήκε τις ρητορικές τέχνες και στη σοφιστεία τόσο ξεπερνούσε τους άλλους, ώστε να παίρνει αμοιβή από τους μαθητές του εκατό μνες.

Γ2.α. ὄντες → οὔσι
 ῥήτωρ → ῥήτορ
 δεινότητι → ἡ δεινότης
 πάντων → πασῶν
 οὗτος → ταύτας

Γ2.β. ἔτυχον → τύχε
 ἐξέπεμψαν → πέμψωμεν

ἀξιοῦντες → ἡξιοῦτο
ὑπερέβαλεν → υπερβαλεῖν
λαμβάνει → εἵληφας

- Γ3. πολεμούμενοι** → κατηγορηματική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο Λεοντῖνοι μέσω του ρήματος ἔτυχον.
τῶν Συρακοσίων → γενική υποκειμενική από τον εμπρόθετο διά τήν ὑπεροχήν.
βοηθῆσαι → τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στη μετοχή ἀξιοῦντες, ετεροπροσωπία.
ὁ ῥήτωρ → ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός στο Γοργίας.
πρῶτος → κατηγορηματικό κατηγορούμενο της σειράς

Επιμέλεια απαντήσεων:
Μπέκου Νατάσα – Φιλόλογος
Σκυριανού Μαίρη – Φιλόλογος
Φροντιστήριο «ΕΠΙΛΟΓΗ»
<http://www.epil.gr>